

Jerome
Klapka Jerome

Tři muži na toulkách

Tři muži na toulkách

Všechna práva vyhrazena.

*Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu nakladatele.*

Translation © Milan Žáček, 2002, 2023

Cover © Adéla Korbelářová, 2025

© DOBROVSKÝ s.r.o., 2025

ISBN 978-80-277-4999-7 (pdf)

Jerome
Klapka Jerome

Tři muži na toulkách

přeložil Milan Žáček

$\frac{1}{4}$
00

Kapitola první

Tři muži potřebují změnu. — Historka poukazující na neblahý důsledek lstivosti. — Georgeova mravní zbabělost. — Harrisovy nápady. — Vyprávění o starém námořníkovi a nezkušeném jachtaři. — Bodrá posádka. — Nebezpečí plavby, když fouká od pevniny. — Nemožnost plavby, když fouká od moře. — Ethelberta se chce hádat. — Říční vlhkost. — Harris navrhuje výpravu na kolech. — George argumentuje větrem. — Harris navrhuje Černý les. — George argumentuje kopci. — Harrisův způsob jízdy v kopcích. — Přerušeni paní Harrisovou.

„Potřebujeme změnu,“ řekl Harris.

V tom okamžiku se otevřely dveře a dovnitř nahlédla Harrisova žena, kterou poslala Ethelberta, aby mi připomněla, že kvůli Clarencovi bychom neměli přijít domů pozdě. Domnívám se, že Ethelberta si s dětmi dělá zbytečnou hlavu. S naším synem ve skutečnosti vůbec nic nebylo. Dopoledne byl venku s tetičkou, a pokud se roztoužené zadívá do výlohy cukrářství, tetička ho vezme dovnitř a kupuje mu trubičky a mandlové koláčky, dokud se nezačne vzpírat, že už má dost, a zdvořile, leč rozhodně odmítne jíst cokoli dalšího. Pak chce u oběda

samozřejmě jen jednu porci nákypu a Ethelberta si hned myslí, že stůně. Paní Harrisová dodala, že i tak by bylo vhodné, abychom šli brzy nahoru, neboť bychom mohli přijít o Murielino ztvárnění dýchánku u potrhlého Kloboučníka z *Alenčinych dobrodružství v říši divů*. Muriel je Harrisovo druhé dítě a je jí osm: je to bystrá, inteligentní holčička, ale já sám ji mám radši ve vážných kusech. Odpověděli jsme, že dokouříme a hned přijdeme, a také jsme požádali, aby Muriel nezačínala, dokud se k nim nepřipojíme. Paní Harrisová nám slíbila, že dítě pozdrží, jak jen to bude možné, a odešla. Jakmile se zavřely dveře, Harris navázal na přerušenu větu.

„Víte, co mám na mysli,“ řekl, „dokonalou změnu.“

Otázka zněla, jak si ji dopřát.

George navrhl „služební cestu“. Přesně takový návrh byste od George čekali. Svobodný mládenec si myslí, že vdaná žena nemá dostatečný rozhled na to, aby věděla, kdy jít z cesty parního válci. Kdysi jsem znal jednoho mladého pána, inženýra, kterého napadlo, že by si mohl zajet na „služební cestu“ do Vídně. Jeho žena se ho ptala, o jakou „služební cestu“ jde. Řekl jí, že má za úkol v okolí rakouského hlavního města navštívit doly a podat o nich hlášení. Navrhla mu, že pojede s ním – byla už taková. Pokoušel se ji od tohoto úmyslu odradit: namítal, že důl není místo pro krásnou ženu. Řekla mu, že toho si je vědoma, a proto ho do šachet doprovázet ani nehodlá. Ráno se s ním rozloučí a pak se do jeho návratu nějak zabaví: bude chodit ve Vídni po obchodech a nakoupí si, co ji zaujme. Když už s tímto nápadem přišel, nevěděl, jak z něj kloudně vycouvat, takže potom deset dlouhých letních dnů navštěvoval doly v okolí Vídně a večer o nich psal hlášení, která manželka následně posílala firmě, kde o ně nikdo nestál.

Ne snad, že bych si myslel, že by Ethelberta nebo paní Harrisová patřily mezi ženy podobného rázu, ale stejně to se

„služebními cestami“ není radno přehánět – měly by se uchovávat pro případy nouze.

„Ne,“ řekl jsem, „musíme být upřímní a postavit se k tomu jako muži. Řeknu Ethelbertě, že jsem dospěl k závěru, že muž si nedokáže cenit štěstí, které neustále zakouší. Sdělím jí, že abych se naučil vážit si výhod, o nichž vím, že si jich vážit musím, mám v úmyslu odpoutat se alespoň na tři týdny jak od ní, tak od dětí. Řeknu jí...“ pokračoval jsem a obrátil se na Harrise, „že jsi to byl ty, kdo mi ukázal, jaká je v tomto ohledu moje povinnost, že právě tobě vděčíme za...“

Harris poněkud kvapně postavil sklenici.

„Jestli ti to nevadí, kamaráde,“ skočil mi do řeči, „byl bych radši, kdybys to neříkal. Probere to s mou ženou a víš, netěšilo by mě, kdybys si měl osobovat něco, co si nezasloužím.“

„Ale ty si to zasloužíš,“ trval jsem na svém, „byl to tvůj návrh.“

„Ale tu myšlenku jsi mi vnukl ty,“ znovu mě přerušil Harris. „Vždyť víš, jak jsi říkal, že člověk by neměl propadat rutině a že nevzrušivý domácký život otupuje mozek.“

„Mluvil jsem obecně,“ namítl jsem.

„Připadlo mi to velmi příhodné,“ řekl Harris. „A chtěl jsem to zopakovat Claře, víš, jak si váží tvého názoru. Jsem si jistý, že kdyby...“

„Nebudeme pokoušet osud,“ přerušil jsem ho zase já, „je to ožehavé téma a vím, jak z toho ven. Řekneme, že s tím nápadem přišel George.“

George se vyznačuje nedostatkem nezištné ochoty pomáhat, kterého si občas všímám jen s nelibostí. Napadlo by vás, že příležitost vytrhnout dvěma starým přátelům trn z paty jen přivítá, ale on se místo toho začal durdit.

„Udělejte to,“ ozval se George, „a já jim oběma řeknu, že jsem původně navrhoval, abychom si na výlet vyrazili společně – i s dětmi. A že jsem chtěl vzít i tetičku, pronajmout nějaký

půvabný starší zámek na pobřeží v Normandii, kde to znám a kde je klima zvlášť vhodné pro choulostivé děti a kde mají mléko, jaké v Anglii nikdy neseženete. A řeknu, že jste tento návrh odmítli s tím, že nám bude líp o samotě.“

Jednáte-li s člověkem, jako je George, s vlídností nikam nedojdete, musíte být pevní.

„Udělej to,“ řekl Harris, „a já tě vezmu za slovo. Ten zámek si pronajmeme. Ty vezmeš tetičku – na to sám dohlédnu – a strávíme společně příjemný měsíc. Všechny děti tě mají rády, po nás s Jeromem se slehne zem. Slíbil jsi, že naučíš Edgara chytat ryby, a taky si budeš muset hrát na divoké šelmy. Dick a Muriel od minulé neděle nemluví o ničem jiném než o tvém hrochovi. Budeme chodit na piknik do lesa – bude nás celkem jedenáct – a večer budeme zpívat a recitovat. Jak už asi víš, Muriel se naučila šest kusů, a rychle se učí i všechny ostatní děti.“

George přiznal porážku – ve skutečnosti nemá zrovna pro strach uděláno –, ale neudělal to nijak elegantně. Řekl, že jestli jsme tak podlí, zbabělí a neupřímní, že se snížíme k tak ubohé lsti, on sám s tím sotva co udělá, a dodal, že jestli nehodlám dopít celou lahev klaretu sám, ocením, když mu tam jednu sklenku nechám. Navíc si neodpustil poněkud nelogickou poznámku, že je to stejně všechno jedno, protože Ethelberta i paní Harrisová jsou rozumné ženy, které si utvoří vlastní názor a sotva uvěří, že by takový nápad mohl vyjít z jeho hlavy.

Když jsme se dohodli na této drobnosti, otázka zněla: Jakou změnu?

Harris byl, jako obvykle, pro moře. Řekl, že ví o jedné jachtě, o něčem přesně pro nás – o lodi, kterou zvládneme sami, bez líné a nemotorné posádky polehávající na palubě, která by jen navyšovala náklady a okrádala nás o romantiku. Vezme si k ruce nějakého šikovného klučinu a jachtu uřídí sám. Takovou jachtu jsme už ale znali a také jsme mu to řekli, jednou jsme

na ní s Harrisem byli. Tak silně tam zapáchají chaluhy a voda z podpalubí, že na ní neucítíte nic jiného. Běžný mořský vzduch proti tomu nemá šanci. Pokud jde o čich, mohli byste rovnou strávit týden v docích ve východním Londýně. Nenajdete na ní místo, kde byste se mohli schovat před deštěm. Jídlna je velká tři krát jeden a půl metru a polovinu z její rozlohy zaujímají kamna, která se vám při pokusu o rozdělení ohně rozpadají pod rukama. Mýt se musíte na palubě, a jen co vystoupíte z kádě, vítr vám odfoukne osušku do moře. Harris a jeho pomocníci vykonávají veškerou zajímavou práci – vytahují a kasají plachty, povolují lana, loď naklání a tak podobně – a my s Georgem musíme jen loupat brambory a umývat nádobí.

„No tak dobře,“ rezignoval Harris, „najmeme si opravdovou jachtu i s kapitánem a všechno uděláme ve velkém stylu.“

I proti tomu jsem se ohradil. Takového kapitána už znám, jeho představa o plavbě po moři se omezuje na brouzdání se na dohled od břehu, kde neztrácí styk s manželkou a dětmi, nemluvě o oblíbeném hostinci.

Před lety, když jsem byl mladý a nezkušený, jsem si jachtu pronajal i já. Do tohoto nerozumí jsem se pustil kvůli souhře tří okolností. Nečekaně mi přálo štěstí, Ethelberta vyjádřila přání nadýchat se mořského vzduchu a hned dalšího rána, když jsem v klubu lhostejně sahal po sportovním časopise, jsem narezil na tento inzerát:

Všem jachtařům. — Jedinečná příležitost. — „Tulák“: jola o výtlaku 28 tun. — Majitel, nečekaně odvolaný za obchodem, je ochoten pronajmout tohoto skvěle vybaveného „mořského ohaře“ na kratší i delší dobu. Dvě kajuty a společná místnost; pianino od Woffenkoffa; nový měděný kotel. Pronájem: 10 guinejí týdně. — Další informace u společnosti Pertwee & Co., 3A Bucklersbury.

Jako by někdo vyslyšel moji modlitbu. „Nový měděný kotel“ mě nezajímal, měl jsem za to, že tolik prádla na lodi snad nezašpiníme, aby nepočkalo domů. Ale „pianino od Woffenkoffa“ vypadalo lákavě. Představil jsem si Ethelbertu, jak na ně večer hraje – něco s refrénem, k němuž by se mohla připojit po krátkém cvičení i posádka –, zatímco náš plovoucí domov bude jako „mořský ohař“ skákat po stříbřitých vlnkách.

Vzal jsem si drožku a hned jsem se odebral na uvedenou adresu do Bucklersbury. Pan Pertwee byl nenápadný pán sedící v neokázalé kanceláři ve třetím patře. Ukázal mi akvarel *Tulák* uhánějícího na křídlech větru. Paluba svírala s mořem úhel 95 stupňů. Obraz nezachycoval žádné lidské bytosti na palubě – mám za to, že sklouzly do vody. Vskutku nechápu, jak by se na ní mohl někdo udržet, pokud by nebyl přibitý hřebíky. Na tento nedostatek jsem poukázal, nicméně zprostředkovatel mi vysvětlil, že *Tulák* na malbě jen cosi obeplovává při příležitosti výhry Medwayského putovního poháru. Pan Pertwee se domníval, že o této události všechno vím, takže jsem mu nechtěl klást další otázky. Dvě tečky poblíž rámu, jež jsem zpočátku považoval za mûry, zobrazovaly patrně účastníky, kteří v tomto slavném klání skončili na druhém a třetím místě. Fotografie jachty kotvící v Gravesendu na mě udělala menší dojem, ale loď se na ní jevila stabilněji. Jelikož jsem na všechny své dotazy dostal uspokojivé odpovědi, jachtu jsem si na čtrnáct dnů pronajal. Pan Pertwee mi řekl, že mám štěstí – a později jsem mu dal za pravdu –, že ji chci právě jen na čtrnáct dnů, neboť tato doba se shodovala s termínem dalšího pronájmu. Kdybych o ni stál na tři týdny, musel by mě odmítnout.

Jakmile jsme se takto dohodli, zeptal se mě pan Pertwee, jestli jsem si vyhlédl nějakého kapitána. Když se dozvěděl, že nikoli, poblahopřál mi k mému štěstí – zdálo se, že mi všechno dokonale vychází – a ujistil mě, že neprohloupím, najmu-li si

pana Goylese, který jachtě velí v současnosti. Ubezpečil mě, že pan Goyles je vynikající kapitán, námořník, který zná moře, jako muž zná svoji ženu, a který nikdy neztratil žádného člena posádky.

Den ještě příliš nepokročil a jachta kotvila v Harwichi. Stihl jsem vlak v 10.45 z Liverpool Street a v jednu už jsem hovořil s panem Goylesem na palubě. Byl to zavalitý muž a choval se ke mně jako otec k synovi. Obeznamil jsem ho se svou myšlenkou zajet k odlehlým ostrovům nad Nizozemskem a pak se plavit k Norsku. Odpověděl mi: „Tak tak, pane,“ a zdálo se, že výprava v něm vzbuzuje nadšení. Dodal, že jemu samotnému se bude zamlouvat. Dospěli jsme k otázce proviantu a jeho nadšení se ještě vystupňovalo. Uznávám, že množství jídla, které pan Goyles navrhl, mě zaskočilo. Kdybychom žili za časů Francise Drakea a dobývání pobřeží Karibského moře, začal bych se obávat, že má za lubem něco nezákonného. On se ovšem jen otcovsky zasmál a ubezpečil mě, že nic nepřeháníme. Všechno, co zbude, si rozdělí posádka a vezme si to domů – takové byly patrně námořní zvyklosti. Případlo mi, že posádku zásobuji i na zimu, ale nechtěl jsem vypadat jako skrblík, a tak jsem nic neříkal. Překvapilo mě i množství požadovaného pití. Dohodli jsme se, kolik bude potřeba pro nás, a pak pan Goyles promluvil jménem posádky. Musí se mu nechat, že na své muže opravdu myslel.

„Ale nechceme přece pořádat orgie, pane Goylesi,“ namítl jsem.

„Orgie!“ zvolal pan Goyles. „Vždyť oni si tím jenom lehounce dochutí čaj.“

Vysvětlil mi, že jeho motto zní: „Sežeň si dobré chlapy a dobře s nimi zacházej.“

„Pracují pro vás o to líp,“ pravil pan Goyles, „a zase se k vám vrátí.“

Pokud šlo o mě, neměl jsem pocit, že bych po jejich návratu nějak toužil. Začínal jsem vůči nim pociťovat nevraživost, a to jsem je ještě neviděl. Pohlížel jsem na ně jako na chamtivou a opileckou sběř. Ale pan Goyles na mě svým optimismem natolik tlačil a já jsem byl natolik nezkušený, že jsem mu opět nechal volné ruce. Přislíbil mi, že osobně dohlédne na to, aby ani v tomto ohledu nepřišlo nic nazmar.

Výběr posádky jsem nechal také na něm. Prý se o to postará a – že jsem to já – poslouží nám za přispění dvou námořníků a pomocníka. Pokud narážel na konzumaci potravin a nápojů, myslím, že situaci podcenil, je ale také možné, že měl na mysli řízení jachty.

Cestou domů jsem se zastavil u svého krejčího a kromě bílého klobouku jsem si objednal jachtařský oblek, který mi slíbili spíchnout rychle a včas. Pak jsem došel domů a řekl Ethelbertě, co jsem udělal. Její radost zkalila jediná úvaha – stihne ušít krejčová včas jachtařský kostýmek i jí? Typická žena.

Líbánky, které jsme si dopřávali přednedávnem, bylo třeba poněkud zkrátit, a proto jsme se rozhodli, že nebudeme nikoho zvát a na jachtě se poplavíme sami. A děkuji nebesům, že jsme toto rozhodnutí učinili. V pondělí jsme se oblékli do nového oblečení a vyrazili jsme. Už se nepamatuji, co na sobě měla Ethelberta, ale ať už to bylo cokoli, vypadala v tom báječně. Můj vlastní oblek byl z tmavomodré látky a zdobil ho úzký bílý prýmek, o němž si myslím, že se vyjímal opravdu nádherně.

Pan Goyles nás přivítal na palubě a oznámil nám, že je připraven oběd. Musím uznat, že Goyles obstaral velmi zdatného kuchaře. Schopnosti ostatních členů posádky jsem neměl příležitost zhodnotit. Mohu-li je však posoudit ve stavu nicnedělání, označil bych je za veselou partičku.

Představoval jsem si, že jakmile pánové doobědvají, zvedneme kotvu a já se s doutníkem v ústech a s Ethelbertou po

boku opřu o zábradlí a budu sledovat, jak se bílé útesy vlasti pozvolna noří za obzor. S Ethelbertou jsme své roli dostáli a na prázdné palubě jsme čekali na ostatní.

„Zdá se, že si dávají na čas,“ řekla Ethelberta.

„Pokud mají v průběhu čtrnácti dnů sníst polovinu toho, co tu na jachtě je,“ podotkl jsem, „každé jídlo jim zabere dosti dlouhou dobu. Neměli bychom je nijak honit, nebo se nevyřádají ani se čtvrtinou.“

„Určitě usnuli,“ řekla Ethelberta o něco později. „Za chvíli bude čas na svačinu.“

Rozhodně byli velmi potichu. Zašel jsem na příď a nad schůdky jsem zavolal na kapitána Goylese. Zavolal jsem ho třikrát, teprve potom se pomalu vyšplhal nahoru. Vypadal, že od posledního setkání ztěžkl a zestárl. V ústech měl vyhaslý doutník.

„Až budete připraveni, kapitáne,“ řekl jsem, „vyplujeme.“

Kapitán Goyles si vytáhl doutník z úst.

„Dneska to, pane, nepůjde,“ odpověděl mi, „pokud ráčíte dovolit.“

„Proč, co je s dneškem špatně?“ zeptal jsem se. Víím, že námořníci bývají pověrčiví, tak mě napadlo, jestli třeba pondělky nepovažují na nešťastné dny.

„S dneškem to nemá nic společného,“ řekl kapitán Goyles, „mám na mysli ten vítr. Nezdá se, že by se měl zrovna dvakrát otočit.“

„Ale copak chceme, aby se otočil?“ zeptal jsem se. „Řekl bych, že fouká přesně tak, jak by měl, všechno nám hraje do karet.“

„Tak tak,“ přitakal kapitán Goyles, „hraje nám do karet, to jste řekl výstižně, ale jestli vyplujeme a nezasáhne prozřetelnost, tak nám taky zahrají. Vííte, pane,“ vysvětloval mi, když si všiml mého užaslého výrazu, „tomuhle se říká ‚pevninský vítr‘, to znamená, že fouká jaksi přímo od pevniny.“

Když jsem se nad tím zamyslel, ten člověk měl pravdu, opravdu foukalo od pevniny.

„V noci se možná otočí,“ řekl kapitán Goyles s nadějí v hlase, „naštěstí není nijak prudký a loď pluje dobře.“

Kapitán Goyles se vrátil ke svému doutníku a já jsem se vrátil na zád, kde jsem vysvětlil Ethelbertě důvod našeho zdržení. Ethelberta, jejíž nadšení ve srovnání s okamžikem nalodění očividně ochablo, chtěla vědět, *proč* nemůžeme vyplout, když přece fouká od pevniny.

„Kdyby vítr nevál od pevniny,“ namítala Ethelberta, „vanul by od moře a zase by nás vracel ke břehu. Podle mě potřebujeme přesně tento vítr.“

Řekl jsem: „Tady se projevuje tvoje nezkušenost, drahá. Vypadá to jako vítr, který potřebujeme, ale není tomu tak. To-muhle se říká pevninský vítr a ten je vždycky extrémně nebezpečný.“

Ethelberta se dožadovala vysvětlení, *proč* je pevninský vítr nebezpečný.

Její touha hádat se mě poněkud roztrpčovala. Možná to já měl nevrlou náladu, monotónní pohupování malé ukotvené jachty zchladí i ten největší zápal.

„Nedokážu ti to vysvětlit,“ odpověděl jsem jí, což byla pravda, „ale vypnout plachtu v tomto větru by bylo čiré bláznovství a mně na tobě, miláčku, záleží tolik, že nedopustím, abys podstupovala zbytečné nebezpečí.“

Toto ujištění mi připadlo dosti šikovné, nicméně Ethelberta mi pouze odvětila, že za daného stavu lituje, že jsme na palubu nev kročili až v úterý, a s těmito slovy sestoupila do podpalubí.

Ráno se vítr stočil k severu. Vstal jsem brzy a upozornil jsem na to kapitána Goylese.

„Tak tak, pane,“ odušil, „je to smůla, ale nic s tím nena-děláme.“

„Takže myslíte, že ani dnes nevyplujeme?“ zkusil jsem to. Neosočil se na mě, jen se zasmál.

„Víte, pane,“ řekl, „kdybyste chtěl jet do Ipswiche, řekl bych, že by to nemohlo být lepší, ale jak víte, máme namířeno k nizozemskému pobřeží – takže nic naplat.“

Sděлил jsem tuto novinu Ethelbertě a domluvili jsme se, že den strávíme na břehu. Harwich není zábavné město a k večeru by se dalo označit za nudné. V Dovercourtu jsme si dali čaj a řeřichový salát a pak jsme se vrátili na molo k jachtě hledat kapitána Goylese. Čekali jsme na něho hodinu. Když se vrátil, byl v lepším rozmaru než my. Kdyby mi sám neřekl, že si před spaním dopřál pouze jednu sklenku horkého grogu jako obvykle, řekl bych, že je opilý.

Příštího rána vanul vítr k jihu, což kapitána Goylese poněkud znejistilo, zdálo se totiž, že je stejně tak nebezpečné vyplout jako setrvávat na místě. Naši jedinou nadějí bylo, že se vítr otočí dřív, než se něco stane. Touto dobou už Ethelberta jachtu nemohla ani vidět a nechala se slyšet, že osobně by dala přednost týdennímu pobytu v pojízdné kabině na pláži, poněvadž taková kabina se alespoň občas přestane viklat.

Prožili jsme tedy další den v Harwichi, a jelikož v noci a ani následující večer nepřestával foukat severní vítr, přespali jsme v hotelu *U Královy hlavy*. V pátek vítr vanul přímo od východu. Na molu jsem se potkal s kapitánem Goylesem a poznamenal jsem, že za těchto okolností bychom mohli vyrazit. Moje naléhání ho zjevně dopalovalo.

„Kdybyste toho věděl trochu víc, pane,“ řekl mi, „sám byste pochopil, že je to nemožné. Fouká přímo od moře.“

Odpověděl jsem: „Kapitáne, řekněte mi, co jsem si to tedy pronajal? Je to jachta, nebo hausbót?“

Moje otázka ho zjevně zaskočila.

„Je to jola,“ řekl.

„Chci jen vědět,“ pokračoval jsem, „jestli se dokáže vůbec pohybovat, nebo jestli je tu přibitá. Pokud je tu přibitá,“ řekl jsem, „upřímně mi to řekněte a my si sem doneseme truhlíky s břechtanem, které zavěsíme nad okna, na palubu umístíme květiny a stříšku a celé to tu zvelebíme. Pokud se ale loď může pohybovat...“

„Pohybovat!“ skočil mi kapitán do řeči. „Stačí, aby *Tulák* chytil správný vítr...“

„A co je to ten správný vítr?“ zeptal jsem se.

Kapitán Goyles se zatvářil zmateně.

„V průběhu tohoto týdne,“ pokračoval jsem, „už stačilo foukat od severu, od jihu, od východu, od západu – i s odchylkami. Jestli vás napadá nějaká jiná světová strana, z níž by ještě mohlo foukat, řekněte mi to a já si rád počkám. Jestli ne a jestli nám kotva nepřirostla ke dnu moře, dnes ji zvedneme a uvidíme, co se stane.“

Pochopil, že jsem došel k nezvratnému rozhodnutí.

„Tak tedy dobrá, pane,“ řekl, „vy jste pán a já vám sloužím. Díkybohu mám jen jedno dítě, které je na mně ještě závislé, a vykonavatelé vaší poslední vůle budou jistě vědět, jak se zachovat ke staré ženě.“

Jeho vážnost na mě hluboce zapůsobila.

„Pane Goylesi,“ zkusil jsem to, „budte ke mně upřímný. Existuje nějaká naděje, bez ohledu na počasí, že bychom mohli toto zpropadené místo opustit?“

Kapitánu Goylesovi se vrátila jeho vlídná dobrosrdečnost.

„Víte, pane,“ řekl, „toto je velice zvláštní pobřeží. Kdyby se nám podařilo odplout, bylo by všechno v pořádku, ale v takovéto skořápce – no abych pravdu řekl, není to vůbec nic jednoduchého.“

Kapitána Goylese jsem opustil po ujištění, že počasí bude sledovat jako matka spící dítětko. S tímto přirovnáním přišel

on sám a mně připadlo dosti dojemné. Pak jsem ho uviděl zase ve dvanáct – sledoval je z okna hostince *U Řetězu a kotvy*.

V pět hodin odpoledne se na mě usmálo štěstí. Uprostřed High Street jsem potkal dvojici přátel jachtařů, kteří museli přistát vinou rozbitého kormidla. Vyličil jsem jim svůj příběh a zdálo se, že spíše než úžas v nich vzbuzuje pobavení. Kapitán Goyles a jeho dva muži pořád sledovali počasí. Vběhl jsem do hotelu a informoval jsem Ethelbertu. Pak jsme se všichni čtyři tiše vykradli na molo, kde jsme našli jachtu. Na palubě byl jenom plavčík. Mí přátelé se na jachtě ujali velení a v šest hodin už jsme jako šíp uháněli podél pobřeží směrem k severu.

Na noc jsme zakotvili v Aldboroughu a další den jsme dojeli do Yarmouthu, kde nás mí přátelé museli opustit a kde jsem se proto rozhodl jachtu nechat. Zásoby jídla a pití jsme časně ráno prodali na dražbě na yarmouthské pláži. Utrpěl jsem sice ztrátu, ale hrálo mě uspokojení, že jsem „převezl“ kapitána Goylese. *Tuláka* jsem zanechal v péči místního námořníka, který se za pár zlatých podvolil dohlédnout na jeho návrat do Harwiche. Do Londýna jsme se vrátili vlakem. Snad existují jiné jachty než *Tulák* a jiní kapitáni než pan Goyles, ale tato zkušenost ve mně zanechala předsudky vůči obojímu.

I George se domníval, že s jachtou bychom na sebe brali přílišnou zodpovědnost, takže jsme tento návrh zamítli.

„A co řeka?“ ozval se Harris.

„Na ní jsme už také prožili leccos příjemného.“

George mlčky potahoval z doutníku a já jsem rozlouskl další ořech.

„Řeka už není, co bývala,“ řekl jsem. „Nevím, čím to je, ale shromažďuje se kolem ní ve vzduchu jakási vlhkost, z níž se mi vždycky probudí houser.“

„Mám to taky tak,“ řekl George. „Nevím, v čem to vězí, ale v blízkosti řeky se v poslední době nikdy nevyspím. Na jaře jsem

strávil týden u Joes a každou noc jsem se probouzel v sedm a pak už jsem nedokázal zamhouřit oko.“

„Byl to jenom nápad,“ poznamenal Harris. „Ani já si osobně nemyslím, že by mi řeka dělala dobře, ozývá se mi u ní dna.“

„Mně nejvíc vyhovuje horský vzduch,“ já na to. „Co byste řekli pěší túře po Skotsku?“

„Ve Skotsku pořád prší,“ namítl George. „Byl jsem tam předloni na tři týdny a celou dobu jsem byl zlitý – myšleno mokrý.“

„V takovém Švýcarsku je pěkně,“ utrousil Harris.

„Ale ony by nikdy nepřistoupily na to, abychom si sami odjeli do Švýcarska,“ připomněl jsem. „Vzpomínáte, jak to dopadlo minule. Musí to být místo, kde nemůže přežít žádná jemně vychovaná žena nebo dítě, země se špatnými hotely a nepohodlnou dopravou, kde si budeme muset sáhnout na dno svých sil, nadřít se a třeba i hladovět...“

„Tak pozor!“ přerušil mě George. „S tím opatrně! Nezapomínej, že jedu taky.“

„Už to mám!“ vykřikl Harris. „Výprava na kolech!“

George neskrýval pochybnosti.

„Při takové výpravě musíš jezdit často do kopce,“ řekl, „a fouká ti do tváře.“

„Ale jezdíš i z kopce a vítr ti vane i do zad,“ poznamenal Harris.

„Toho jsem si zatím nevšiml,“ řekl George.

„Nic lepšího než výlet na kolech nevymyslíš,“ trval na svém Harris.

Nezbývalo mi, než s ním souhlasit.

„A řeknu vám i kudy,“ pokračoval: „Černým lesem.“

„Ale tam je to *pořád* do kopce,“ zaúpěl George.

„Pořád ne,“ opáčil Harris, „řekněme ze dvou třetin. A zapomínáš na jednu věc.“

Opatrně se rozhlédl a pronesl šepem.

„V kopcích tam mají železničky, takové malé zubačky, které...“

Otevřely se dveře a objevila se v nich paní Harrisová. Oznamila nám, že Ethelberta je na odchodu a že Muriel po dlouhém čekání předvedla dýchánek u potrhlého Kloboučníka i bez nás.

„V klubu, zítra ve čtyři,“ zašeptal mi Harris do ucha, když vstával, a zatímco jsme se ubírali nahoru, vzkaz jsem předal i Georgeovi.

Kapitola druhá

Ožehavá otázka. — Co mohla Ethelberta říct. — Co skutečně řekla. — Co řekla paní Harrisová. — Co jsme řekli Georgeovi. — Vyrázíme ve středu. — George přichází s návrhem kultivovat ducha. — Harris a já vyjadřujeme pochybnosti. — Který jezdec na dvojkole se víc činí? — Náзор jezdce vpředu. — Stanoviska jezdce vzadu. — Kterak Harris ztratil manželku. — Otázka zavazadel. — Moudrost nebožtíka strýčka Podgera. — Začátek historky o muži s taškou.

Džina z lahve jsem před Ethelbertou vypustil už toho večera. Začal jsem tím, že jsem byl úmyslně trochu podrážděný. Představoval jsem si, že Ethelberta k tomu něco poznamená. Já to připustím a jako důvod uvedu přílišnou duševní zátěž. To přirozeně povede k obecné debatě o mém zdravotním stavu a ke zřejmé nutnosti podniknout rychlá a pádná opatření. Měl jsem za to, že s trochou taktu bych mohl i dokázat, aby návrh vzešel od Ethelberty samé. Už jsem ji slyšel, jak říká: „Ne, miláčku, ty potřebuješ změnu, dokonalou změnu. Ale no tak, nech se přemluvit a někam si na měsíc vyjeď. Ne, nechťej po mně, abych jela s tebou. Víím, že bys byl radši, ale já nikam nepojedu.

Potřebuješ společnost jiných mužů. Zkus přemluvit Harrise a George, aby jeli s tebou. Věř mi, tak mimořádně přepracovaný mozek, jaký tě teď souží, si potřebuje občas ulevit od náporu domácích aktivit. Zapomeň na chvíli, že se děti dožadují hodin hudby, bot, kol a třikrát denně výtažku z rebarbory. Zapomeň, že v životě existují věci jako kuchařky, dekoratérky, sousedovic psi a účty od řezníka. Zajed' si do nějakého zeleného koutu země, kde pro tebe bude všechno nové a zvláštní, kde tvoje znavená mysl nabude klidu a čerstvých myšlenek. Odjed' si na nějakou dobu a dej mi čas, aby se mi po tobě stýskalo, abych si uvědomila tvoji dobrotu a přednosti, na které snad mohu jako obyčejný člověk v jejich každodenní přítomnosti zapomínat, protože obyčejný člověk neustále uvyklý slunci umí zlhostejnět k jeho velebnosti a přestane vnímat krásu měsíce. Jeď pryč a vrať se mi osvěžen na duchu i na těle, čerstvější, lepší – pokud je to vůbec možné –, než jaký jsi byl před odjezdem.“

Ale i když se naše přání vyplní, nikdy k nám nepřijdou v podobě, kterou jsme si vysnili. Na začátek uvedu, že Ethelberta na mé podráždění nijak nereagovala, sám jsem k tomu musel stočit řeč. Řekl jsem:

„Musíš mi odpustit, dnes večer se necítím ve své kůži.“

Ona na to: „Opravdu? Ničeho zvláštního jsem si nevšimla. Co je s tebou?“

„To ti neřeknu,“ odpověděl jsem, „cítím, že to na mě jde už několik týdnů.“

„To je ta whisky,“ řekla Ethelberta. „Nikdy ji nepiješ, jen když jdeme k Harrisovým. Dobře víš, že ti nedělá dobře, není to nic na tvůj žaludek.“

„Whisky to není,“ opáčil jsem, „je to cosi hlubšího. Řekl bych, že je to spíš otázka duše než těla.“

„Zase jsi četl ty kritiky,“ poznamenala Ethelberta poněkud smířlivěji, „proč si nenecháš poradit a nespálíš je?“

„Nejsou to ani ty kritiky,“ odpověděl jsem, „poslední dobou byly dost lichotivé – jedna nebo dvě.“

„Tak co to tedy je?“ zeptala se Ethelberta. „Něco v tom musí vězet.“

„Ne, nic v tom nevězí,“ já na to, „to je na tom to podivné. Můžu to popsat jen tak, jako by mnou prostoupil jakýsi nezvyklý pocit neklidu.“

Ethelberta, jak se mi zdálo, si mě změřila poněkud nechápavým pohledem, ale protože nic neříkala, v tématu jsem pokračoval sám.

„Tato bolestná jednotvárnost života, tyto dny poklidné, nevzrušivé spokojenosti člověku dokážou pěkně nahnat hrůzu.“

„Já bych si nestěžovala,“ řekla Ethelberta, „mohly by přijít jiné dny a ty by se nám líbily ještě míň.“

„Tím si nejsem tak jistý,“ povzdechl jsem si. „Umím si představit, že v životě nekonečného veselí i bolest může znamenat vítanou změnu. Někdy přemýšlím, jestli svatým v nebi občas jejich ustavičný poklid nepřipadá jako břemeno. Já sám mívám pocit, že život nepřetržitě slasti, kterou nenaruší žádný kontrastní tón, tě může dovést k nepřičetnosti. Řekl bych,“ pokračoval jsem, „že jsem asi zvláštní patron. Sám si občas nerozumním. Jsou okamžiky,“ dodal jsem, „kdy sám sebe nemůžu vystát.“

Podobný krátký monolog, naznačující skryté hloubky nepopsatelných emocí, na Ethelbertu už několikrát zapůsobil, ale dnes večer se mi zdálo, že se mnou podivně nesoucítí. Pokud šlo o nebe a jeho možné účinky na mé rozpoložení, poznamenala, abych si s tím nelámal hlavu, poněvadž, jak dodala, je pošetilé vycházet vstříc neštěstí, které se samo vůbec nemusí dostavit. Pokud šlo o názor, že jsem asi zvláštní patron, měla za to, že s tím už nic nenadělám, a pokud jsou jiní lidé ochotní se mnou vydržet, celá záležitost tím končí. Jednotvárnost života je podle ní zkušenost vlastní většině lidí, v tom mi může dát za pravdu.

„Ani nevíš, jak občas toužím,“ řekla Ethelberta, „zmizet někam pryč, dokonce i od tebe, ale vím, že se mi to nikdy nesplní, tak nad tím ani nehlobám.“

Nikdy jsem neslyšel, že by Ethelberta pronesla podobná slova, byl jsem naprosto zaskočen a zarmoucen.

„To od tebe nezní moc laskavě,“ řekl jsem, „tak by manželka neměla mluvit.“

„Vím, že ne,“ odpověděla mi, „proto jsem o tom doteď nikdy nemluvila. Vy muži nikdy nepochopíte,“ pokračovala Ethelberta, „že ať má žena svého muže ráda sebevíc, jsou okamžiky, kdy se jí omrzí. Ty vůbec nevíš, jak si někdy přeji mít možnost nasadit si čepec a vyjít si ven, aniž by se mě někdo ptal, kam jdu, proč tam jdu, jak dlouho tam budu a kdy se hodlám vrátit. Ty vůbec nevíš, jak někdy hořím touhou nechat připravit večeři, která by chutnala jak mně, tak dětem, ale ty by sis při pohledu na ni nasadil klobouk a odešel do klubu. Vůbec nevíš, jakou mám někdy chuť pozvat si sem nějakou přítelkyni, kterou mám ráda, ale kterou nemáš rád ty, zajít si na návštěvu k lidem, které chci navštívit já, jít spát, když jsem unavená já, a vstávat, když *sama* pocítím, že vstát chci. Dva lidé žijící pospolu musí ustavičně obětovat své touhy tomu druhému. Někdy je dobré tomuto náporu trochu ulevit.“

Když jsem nad těmito slovy Ethelberty později uvažoval, uvědomil jsem si jejich pravdivost, ale přiznávám, že v tu chvíli jsem se cítil dotčeně a rozhořčeně.

„Jestli toužíš po tom, aby ses mě zbavila...“ řekl jsem.

„Ale prosím tě, nedělej ze sebe blázna,“ pohrozila mi Ethelberta, „chci se tě zbavit jen nakrátko, jen na tak dlouho, abych zapoměla, že máš jednu či dvě stránky, které nejsou dokonalé, jen na tak dlouho, abych si uvědomila, jaký jsi skvělý manžel v ostatních ohledech, abych se zase mohla těšit na tvůj návrat, jako jsem se na tebe těšila za starých časů, kdy jsem tě ještě

nevídávala tak často na to, abych k tobě mohla začít pociťovat jakousi lhostejnost, kterou začne člověk pociťovat i vůči spanilosti slunečných dnů, pokud v nich žije neustále.“

Tón, kterým ke mně Ethelberta promlouvala, se mi vůbec nelíbil. Mluvila z ní lehkovážnost, jež se nehodila k tématu, k němuž jsme sklouzli. Skutečnost, že by žena mohla radostně pomýšlet na tří- či čtyřtýdenní nepřítomnost svého manžela, na mě nepůsobila sympaticky, jako by z ní ani nemluvila žena. Vůbec se nechovala jako Ethelberta. Znejistěl jsem a pocítil jsem, že na žádný výlet se mi vůbec nechce. Kdyby nebylo Harrise a George, nápad bych zavrhl. V dané situaci jsem však nevěděl, jak bych mohl změnit své stanovisko a uchovat si důstojnost.

„Dobře, Ethelberto,“ řekl jsem jí na to, „stane se, jak si žádáš. Pokud si toužíš dopřát dovolenou bez mé přítomnosti, máš ji mít, ale pokud to není ze strany manžela příliš troufalá zvědavost, rád bych věděl, co máš během mé nepřítomnosti v úmyslu dělat.“

„Pronajmeme si ten domek ve Folkestone,“ odpověděla Ethelberta, „a já si tam zajedu s Kate. A pokud chceš udělat radost Claře Harrisové,“ dodala Ethelberta, „přesvědč Harrise, aby jel s tebou, pak by Clara mohla jet s námi. Než jste mezi nás vstoupili vy muži, uměly jsme si to spolu takhle ve třech pořádně užít a nebylo by vůbec špatné zavzpomínat na staré časy. Myslíš,“ pokračovala Ethelberta, „že bys dokázal přemluvit pana Harrise, aby jel s tebou?“

Řekl jsem jí, že se pokusím.

„Tak se mi líbíš,“ Ethelberta na to. „Vážně to zkus. Možná byste mohli přemluvit i George.“

Na to jsem jí řekl, že Georgeova účast neskýtá příliš mnoho výhod, neboť je to starý mládenec, a jeho nepřítomnost by tudíž nikomu příliš neprospěla. Ale žena ironii nikdy neporozumí.

Ethelberta jen podotkla, že kdybychom ho nechali doma, zachovali bychom se vůči němu nevděčně. Slíbil jsem jí, že se mu o tom zmíním.

Odpoledne jsem si sedl s Harrisem v klubu a zeptal jsem se ho, jak se vedlo jemu.

Řekl mi: „Všechno v pořádku, odjezd nepředstavuje žádné obtíže.“

Ale v jeho hlase se ozývalo cosi, co prozrazovalo, že zcela spokojený není, naléhal jsem tedy, aby mi sdělil podrobnosti.

„Mluvila, jako když máslo ukrajuje,“ pokračoval, „řekla mi, že George napadla skvělá věc, a dodala, že je přesvědčená o tom, že mi to prospěje.“

„Tak to nezní špatně,“ řekl jsem, „co se ti na tom nezdá?“

„Až sem dobré,“ odpověděl, „ale tím to neskončilo. Pak začala mluvit o jiných věcech.“

„Chápu,“ řekl jsem.

„Poslední dobou je posedlá tou koupelnou,“ pokračoval.

„Už jsem o tom slyšel,“ přitakal jsem, „nakazila tím i Ethelbertu.“

„A já jsem jí musel slíbit, že se do ní hned pustíme, nemohl jsem se s ní začít přít, když se tak hezky postavila k tomu výletu. Bude mě to stát nejméně sto liber.“

„Tolik?“ zvolal jsem překvapeně.

„Do poslední pence,“ přikývl Harris, „vždyť jen odhad je na šedesát liber.“

To jsem neslyšel rád.

„A pak tu jsou ještě kuchyňská kamna,“ pokračoval Harris. „Za všechno, s čím byly v domě za poslední dva roky potíže, můžou právě tato kamna.“

„To mi říkej,“ dal jsem mu za pravdu. „Od svatby bydlíme už v sedmém domě a pokaždé jsou kamna v horším stavu než ta minulé. Ta poslední nejenže nejsou k ničemu, ale ještě jsou

škodolibá. Poznají, kdy pořádáme oslavu, a všemožně se snaží o ten nejhorší výkon.“

„Tak my tedy budeme mít nová,“ oznámil mi Harris, ale neřekl to nijak hrdě. „Claru napadlo, že když obojí uděláme najednou, ušetříme si spoustu výloh. Věřím tomu,“ řekl Harris, „že kdyby žena chtěla členku s diamanty, obhájila by si to tím, že díky ní ušetříte za čepec.“

„Kolik si myslíš, že tě ta kamna budou stát?“ zeptal jsem se. Toto téma mě zajímalo.

„Nevím,“ odpověděl Harris, „dalších dvacet liber, řekl bych. Pak jsme se bavili o klavíru. Dokázal bys poznat rozdíl mezi dvěma klavíry?“

„Některé hrají jakoby hlasitěji než jiné,“ odpověděl jsem, „ale na to si zvykneš.“

„Ten náš nezvládá vysoké polohy,“ pravil Harris. „Mimo chodem, co jsou zač ty vysoké polohy?“

„To je ten vřískavý konec klaviatury,“ vysvětlil jsem mu, „s klávesami, co hrají, jako bys jim šlapal na ocas. Všechny vynikající skladby končí nějakou takovou pasáží.“

„Doma jich chtějí víc,“ přiznal se Harris, „náš starý klavír tyhle pasáže moc nedává. Budu ho muset dát do dětského pokoje a do salonu sehnat nový.“

„Něco dalšího?“ zeptal jsem se.

„Ne,“ řekl Harris, „zdá se, že ji nic jiného nenapadlo.“

„Až dojdeš domů, uvidíš, že vymyslela ještě něco,“ upozornil jsem ho.

„Co ještě?“ zeptal se Harris.

„Domek ve Folkestone na léto.“

„K čemu by chtěla domek na léto ve Folkestone?“ zeptal se Harris.

„Aby v něm mohla pobývat v letních měsících,“ informoval jsem ho.

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázkou z knihy Tři muži na toulkách.
Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.